

Rezime izvještaja guvernera – oktobar 2018.

Ažurirano: 24. 01. 2019. godine

U Izvještaju guvernera za oktobar 2018. godine dat je prikaz ključnih aktivnosti Centralne banke na realizaciji ciljeva i zadataka definisanih Politikom Centralne banke Crne Gore u 2018. godini i Smjernicama za ostvarivanje politike Centralne banke Crne Gore u 2018. godini, na mjesečnom nivou.

Aktivnosti Centralne banke sprovedene u oktobru realizovane su u skladu sa planiranim obavezama, utvrđenim Programom rada Centralne banke za 2018. godinu.

Prema konačnim podacima Monstata, realna stopa rasta BDP-a Crne Gore u 2017. godini iznosi 4,7%, dok je prema preliminarnim podacima u prvom i drugom kvartalu 2018. godine ostvaren rast od 4,5% odnosno 4,9% u odnosu na isti period 2017.

Cijene su u oktobru 2018. godine, u odnosu na prethodni mjesec, manje za 0,2%, dok je godišnja stopa inflacije u oktobru iznosila 1,9%.

U prvih deset mjeseci 2018. godine u odnosu na isti period prethodne godine zabilježen je rast industrijske proizvodnje od 23,4%. Rast proizvodnje zabilježen je u sektoru snabdijevanje električnom energijom, gasom i parom (78,2%) i sektoru prerađivačka industrija (7%), dok je u sektoru vađenje rude i kamena zabilježen pad (-19,1%).

Prema preliminarnim podacima Monstata, u vazdušnom saobraćaju je broj prevezenih putnika na aerodromima u prvih devet mjeseci 2018. godine u odnosu na isti period prethodne godine povećan za 12,6%, a prevoz robe za 5,9%. U istom periodu povećan je prevoz putnika u željezničkom saobraćaju za 7%, a prevoz robe smanjen za 38,1%. Broj prevezenih putnika u drumskom saobraćaju povećan je za 0,7%, dok je prevoz robe smanjen za 2,3% u odnosu na isti period prethodne godine.

U šumarstvu je u prvih devet mjeseci 2018. godine, proizvedeno ukupno 212.078 m³ šumskih sortimenata, što je za 13,6% manje u odnosu na isti period prethodne godine. Prema preliminarnim podacima Monstata, građevinarstvo je u prvih devet mjeseci 2018. godine zabilježilo rast vrijednosti izvršenih građevinskih radova od 31,5% i rast efektivnih časova rada od 14,9% u odnosu na isti period 2017. godine.

Prosječan broj zaposlenih u oktobru 2018. godine iznosio je 194.555 lica, što je za 0,6% manje u odnosu na prethodni mjesec, a za 9,7% više u odnosu na oktobar 2017. godine. Broj nezaposlenih lica u Crnoj Gori je u oktobru 2018. godine iznosio 41.927 što predstavlja rast od 5,1% u odnosu na prethodni mjesec a pad od 17,4% u odnosu na oktobar 2017. godine.

Ukupan broj privrednih subjekata koji se u Centralnom registru privrednih subjekata vode kao aktivni, a koji u Centralnom registru transakcionih računa imaju aktivne račune na dan 31. 10. 2018. godine, bio je 45.460 od kojih je 13.756 ili 30,3% bilo u blokadi. U poređenju sa prethodnim mjesecom, broj blokiranih privrednih subjekata je zabilježio rast od 1,1%, dok je u poređenju sa istim mjesecom 2017. godine rast iznosio 9,2%. Ukupan dug po osnovu kojega je izvršeno blokiranje računa privrednih subjekata je na kraju oktobra 2018. godine iznosio 646,1 milion eura, i bio je za veći za 2,5% na mjesečnom nivou, dok je na godišnjem bio veći za 6,5%.

Od ukupnog broja blokiranih privrednih subjekata na dan 31. 10. 2018. godine (13.756) u neprekidnoj blokadi do 365 dana bilo je 2.299 privrednih subjekata, čija blokada je iznosila 54.184.119,33 eura što čini 8,4% ukupnog iznosa blokade privrednih subjekata, dok je u neprekidnoj blokadi duže od 365 dana bilo 11.457 privrednih subjekata sa iznosom blokade od 591.952.694,74 eura, što čini 91,6% ukupnog iznosa blokade privrednih subjekata.

Koncentracija duga na dan 31. 10. 2018. godine je bila relativno velika, jer se na 10 najvećih blokiranih privrednih subjekata (0,08% ukupno evidentiranih blokiranih privrednih subjekata), odnosilo 15,7% ukupnog duga po osnovu koga je izvršeno blokiranje računa. Takođe, 50 blokiranih privrednih subjekata (0,4% ukupno blokiranih privrednih subjekata) učestvovalo je sa 38,6% u ukupnom dugu po osnovu koga je izvršeno blokiranje računa.

Bilansna suma banaka je iznosila 4.409,4 miliona eura na kraju oktobra 2018. godine, i bila je 0,1% manja u odnosu na prethodni mjesec. U strukturi aktive agregatnog bilansa banaka dominantno mjesto zauzimali su krediti, koji su na kraju oktobra 2018. godine iznosili 2.982,6 miliona eura i ostvarili su pad od 0,2% u odnosu na prethodni mjesec, dok su u odnosu na oktobar prethodne godine bili viši za 9,2%.

U strukturi pasive, dominantno učešće od 78,4% zauzimali su depoziti. Depoziti u bankama u oktobru 2018. godine iznosili su 3.459 miliona eura, i zabilježili su neznatan mjesečni pad, dok u odnosu na oktobar 2017. godine bilježe rast od 8,5%. Ukupan kapital banaka na kraju oktobra 2018. godine iznosio je 522,6

miliona eura, i veći je u odnosu na prethodni mjesec za 0,9%, dok je u odnosu na isti period prethodne godine veći za 0,1%.

Prosječna ponderisana efektivna aktivna kamatna stopa na ukupno odobrene kredite na kraju oktobra 2018. godine iznosila je 6,39%, i bila je manja za 0,01 p. p. u odnosu na kraj prethodnog mjeseca, dok je u odnosu na kraj oktobra 2017. godine zabilježila pad od 0,55 p. p. Prosječna ponderisana efektivna aktivna kamatna stopa na novoodobrene kredite u oktobru 2018. godine iznosila je 6,92%, što predstavlja rast od 0,37 p. p. na mjesečnom nivou, odnosno pad od 0,29 p. p. u odnosu na oktobar 2017. godine. Prosječna ponderisana efektivna pasivna kamatna stopa iznosila je 0,58% na kraju oktobra 2018. godine i na istom je nivou kao i na kraju prethodnog mjeseca, dok je u odnosu na kraj oktobra 2017. godine ostvarila pad od 0,16 p. p.

Obavezna rezerva banaka iznosila je 258,3 miliona eura na kraju oktobra 2018. godine, i bilježi pad od 993.621 eura ili 0,4% na mjesečnom nivou, dok je u odnosu na isti period prethodne godine veća za 28,8 miliona eura ili 12,5%. Tokom oktobra 2018. godine sve banke su izdvajale i održavale obaveznu rezervu u propisanom iznosu. Od ukupnog iznosa izdvojene obavezne rezerve, na računu obavezne rezerve u zemlji izdvojeno je 56,1%, dok je na računu Centralne banke u inostranstvu izdvojeno 43,9%.

Bruto premija osiguranja je iznosila 64,9 miliona eura u periodu januar-septembar 2018. godine. U njenoj strukturi i dalje dominiraju premije neživotnog osiguranja (83,9%), dok se ostatak odnosi na fakturisane premije životnog osiguranja (16,1%).

U oktobru 2018. godine na Montenegroberzi ostvaren je promet od 5,7 miliona eura kroz 344 transakcije. Ostvareni promet bio je 89% manji nego u prethodnom mjesecu. Tržišna kapitalizacija na dan 31. 10. 2018. godine iznosila je 3.006 miliona eura, i na mjesečnom nivou bilježi rast od 0,9%. Berzanski indeks MONEX, čija je vrijednost na kraju oktobra 2018. godine bila 10.863,30 indeksnih poena, bilježi rast od 3,9% u odnosu na kraj prethodnog mjeseca. Indeks MNSE10 iznosio je 843,46 indeksnih poena i bilježi rast od 5,7% u odnosu na prethodni mjesec.

Prema procjeni Ministarstva finansija, u septembru 2018. godine, fiskalni suficit Crne Gore iznosio je 23,6 miliona eura ili 0,5% procijenjenog godišnjeg BDP-a. Izvorni prihodi budžeta Crne Gore iznosili su 187,3 miliona eura ili 4,1% procijenjenog godišnjeg BDP-a, što je u odnosu na plan za septembar niže za 0,6%. U odnosu na ostvarenje izvornih prihoda u septembru 2017. godine,

ostvaren je rast od 35,1%. Izdaci budžeta iznosili su 163,7 miliona eura ili 3,6% procijenjenog godišnjeg BDP-a, što je za 19% više u odnosu na septembar prethodne godine, a u odnosu na plan niže za 6,1%.

Prema podacima Ministarstva finansija, na kraju septembra 2018. godine, državni dug (bruto) je iznosio 3.093,9 miliona eura ili 67,2% BDP-a. Neto državni dug iznosio je 59,1% BDP-a.

U cilju podsticanja i očuvanja zdravog bankarskog sistema, kontinuirano je nadgledano i analizirano stanje u bankarskom sistemu Crne Gore. Upravljanje međunarodnim rezervama vršeno je na principima likvidnosti i sigurnosti. Uspješno su izvršene i aktivnosti u vezi sa ulogom Centralne banke kao fiskalnog agenta. Raspoloživost RTGS i DNS sistema iznosila je 100% u oktobru.

U oktobru su sprovedene značajne aktivnosti Centralne banke vezane za ispunjenje obaveza na putu pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji. Kancelariji za evropske integracije dostavljen je Prilog za Izvještaj Evropske komisije o napretku Crne Gore, za izvještajni period 01. 01 – 20. 10. 2018. godine. Povodom održavanja redovnog sastanka Pododbora za ekonomska i finansijska pitanja i statistiku, 22. novembra o. g. u Briselu, pripremljen je prilog za tačke dnevnog reda koje su iz nadležnosti CBCG. Ostvareno je učešće na jedanaestoj sjednici Komisije za evropske integracije, održane 2. oktobra 2018. Pripremljen je prilog iz nadležnosti Centralne banke za Program ekonomskih reformi 2019-2021, u dijelu poglavlja 2 – makroekonomski okvir i dijelu poglavlja 4 – strukturne reforme. Ostvareno je učešće na konstitutivnoj sjednici Radne grupe za pripremu i vođenje pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji za oblast pravne tekovine Evropske unije, koja se odnosi na poglavlje 4 – Sloboda kretanja kapitala, poglavlje 9 – Finansijske usluge, poglavlje 20 – Preduzetništvo i industrijska politika i poglavlje 33 – Finansijske i budžetske odredbe. Ostvareno je učešće na sastanku Pododbora za trgovinu, industriju, carine i poreze, na poziv Ministarstva ekonomije.

Javnost je u skladu sa najvišim standardima transparentnosti pravovremeno informisana o aktivnostima, ciljevima i rezultatima rada CBCG, izdavanjem saopštenja i publikacija, putem veb prezentacija i nastupima u medijima. Centralna banka je nastavila da na svojoj internet stranici objavljuje podatke o pravnim licima i preduzetnicima čiji su računi blokirani u iznosu većem od 10.000 eura u neprekidnom trajanju dužem od 30 dana, u skladu sa usvojenim Zakonom o dopuni Zakona o platnom prometu.